

Sygn. akt V KZ 26/20

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **D. J.** ,
skazanego za czyn z art. 157 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron,
w dniu 13 sierpnia 2020 r.,
zażalenia skazanego
na zarządzenie upoważnionego Sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 maja 2020 r., sygn. akt II AKo (...),
o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 czerwca 2011 r., sygn. akt II K (...),
utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w K.
z dnia z dnia 30 września 2011 r., sygn. akt V Ka (...),
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę do dalszego prowadzenia Sądowi Apelacyjnemu w (...).

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 1 lutego 2020 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego w (...): 4 lutego 2020 r.) D. J. wniósł o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania wniosków o wznowienie postępowania m.in. w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 września 2011 r., utrzymującym w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 czerwca 2011 r. o sygn. akt II K (...). Wniosek uzasadnił, w jego ocenie, nowymi okolicznościami, tj. faktem „wydania

wyroku w wyniku przestępstwa, które uległo wg PO w K. przedawnieniu”. Wnioskodawca do pisma dołączył dokumenty dotyczące jego sytuacji majątkowej w postaci: zaświadczenia o wysokości dochodu podatnika w podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 2 sierpnia 2019 r., decyzji S. W. o uznaniu go za osobę bezrobotną oraz oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (k.4, k. 12 – 16, k. 17).

Zarządzeniem Sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 lutego 2020 r., sygn. akt II AKo (...), D. J. został wezwany do uzupełnienia w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w postępowaniu w przedmiocie wznowienia postępowania w sprawie, poprzez rzetelne i wyczerpujące przedstawienie swojej sytuacji rodzinnej, materialnej i finansowej dla wykazania, że wnioskodawca nie jest w stanie ponieść wynagrodzenia obrońcy z wyboru, bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny, w szczególności poprzez przedłożenie wysokości posiadanych dochodów, oszczędności, wykazania składników majątku, liczby osób pozostających na utrzymaniu wnioskodawcy oraz ciążących na nim wydatków, pod rygorem nieuwzględnienia wniosku (k. 20).

W odpowiedzi na powyższe zarządzenie, w dniu 28 lutego 2020 r. do Sądu Apelacyjnego w (...) wpłynęło pismo D. J. , w którym stwierdził, że „do wniosku wniesionego osobiście do SA załączono wszelką dokumentację potwierdzającą brak możliwości poniesienia kosztów obrony – zaświadczenie z US o braku dochodów, z urzędu pracy o braku stosunku pracy, zaświadczenie o braku majątku” (k. 22).

Zarządzeniem Sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 maja 2020 r., sygn. akt II AKo (...), na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 2 k.p.k. odmówiono przyjęcia wniosku D. J. o wznowienie postępowania w prawomocnie zakończonej sprawie II K (...) Sądu Rejonowego w W. (k. 52).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone przez D. J. , który zarzucił mu „błąd w ustaleniach faktycznych, a także obrazę przepisów prawa procesowego zawartych w art. 540 § 1 ustęp 1 (w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona obawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia), ponieważ okoliczność, na którą się powołano została

potwierdzona postanowieniem z 30 września 2019 r., a mimo to Sędzia przytoczył okoliczności z dnia 2014 r. (...). Skarżący nie sformułował wniosków końcowych (k. 152).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie okazało się zasadne o tyle, że poskutkowało zainicjowaniem kontroli instancyjnej, uchyleniem zaskarżonego zarządzenia i przekazaniem sprawy do dalszego procedowania. Uchylenie zaskarżonego zarządzenia nie nastąpiło jednak z powodów wskazanych w zażaleniu, ale dlatego, że, mając na względzie wskazaną w nim podstawę prawną, było ono przedwczesne.

W razie złożenia do sądu wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez skazanego lub takiego wniosku połączonego z wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania karnego, właściwy do rozpoznania tego wniosku sąd powinien w pierwszej kolejności rozważyć, czy nie jest on oczywiście bezzasadny w rozumieniu art. 545 § 3 k.p.k. Przepis ten został wprowadzony do kodeksu postępowania karnego z dniem 1 lipca 2015 r. właśnie po to, aby nie uruchamiać procedury wyznaczania obrońcy z urzędu w celu zbadania sprawy i ewentualnego sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania karnego, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność (por. m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2016 r., III KO 72/16). Stwierdziwszy taką okoliczność należy wydać postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku, bez uprzedniego wzywania autora wniosku do usunięcia jego braków formalnych. Na takie postanowienie służy zażalenie do tego samego sądu orzekającego w składzie trzech sędziów (art. 545 § 3 k.p.k.).

W rozpoznawanej sprawie upoważniony Sędzia Sądu Apelacyjnego w (...) podjął już czynności zmierzające do wyznaczenia skazanemu obrońcy z urzędu. Mianowicie, zarządzeniem z dnia 26 lutego 2020 r., sygn. akt II AKo (...), D. J. został wezwany do uzupełnienia w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w postępowaniu w przedmiocie wznowienia postępowania przez przedstawienie swojej sytuacji majątkowej. Wobec tego należy uznać, że upoważniony Sędzia, dokonując kontroli wymogów formalnych wniosku,

nie widział możliwości procedowania w trybie art. 545 § 3 k.p.k. Co też istotne, skazany nie został wezwany do wskazania w sposób bardziej precyzyjny podstaw wznowienia, w kontekście celowości ewentualnego wyznaczenia obrońcy do sporządzenia wniosku, pod rygorem nierozpoznania wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu i skierowania go na posiedzenie w trybie art. 545 § 3 k.p.k. w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku.

W reakcji na zarządzenie upoważnionego Sędziego skazany wskazał, że dokumenty przedstawiające jego sytuację majątkową zostały już wcześniej przesłane wraz z samym wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Zatem przed wydaniem zarządzenia powołującego jako podstawę prawną art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i w zw. z art. 545 § 2 k.p.k. należało wydać merytoryczną decyzję o wyznaczeniu lub odmowie wyznaczenia skazanemu obrońcy z urzędu po dokonaniu analizy dokumentów poświadczających jego stan majątkowy. W razie wydania decyzji o odmowie wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego z urzędu, należało wezwać skazanego do uzupełnienia braków formalnych wniosku o wznowienie postępowania karnego przez przedłożenie takiego wniosku sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego, pod rygorem odmowy przyjęcia tegoż wniosku. Przywołany jako podstawa zaskarżonego zarządzenia przepis art. 530 § 2 k.p.k., stosowny odpowiednio w postępowaniu o wznowienie postępowania w myśl art. 545 § 1 k.p.k., pozwala odmówić przyjęcia wniosku zarządzeniem, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 k.p.k. Wobec tego odmowa przyjęcia wniosku powinna być poprzedzona wezwaniem do uzupełnienia braków formalnych tego wniosku.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego zarządzenia prowadzi do konkluzji, że w istocie intencją upoważnionego Sędziego było uznanie wniosku za oczywiście bezzasadny. Jeżeli tak, to należało wydać postanowienie na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. i pouczyć skazanego o możliwości wniesienia zażalenia na to postanowienie, zgodnie z właściwością określoną w art. 545 § 3 *in fine* k.p.k.

Jednocześnie w zaskarżonym zarządzeniu argumentowano, że wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania w postępowaniu wznowieniowym prowadzonym w 2014 r. pod sygnaturą II Ako (...) powoduje brak podstaw do rozpoznawania wniosku o wyznaczenie obrońcy z

urzędu w postępowaniu zainicjowanym obecnie rozpoznawanym wnioskiem o wznowienie postępowania. Na poparcie tej tezy w zarządzeniu przywołano orzeczenia Sądu Najwyższego. Należy jednak zauważyć, że dotyczą one innej sytuacji procesowej, w której w toku danego postępowania wznowieniowego został wyznaczony obrońca z urzędu, który złożył opinię o braku podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, zaś skazany domagał się wyznaczenia kolejnego obrońcy z urzędu w sprawie, kwestionując rzetelność wydanej opinii. Taka sytuacja nie zaistniała w rozpoznawanej sprawie, skoro według skazanego wznowienie postępowania uzasadniają nowe okoliczności, zaistniałe w 2019 r. („wydano wyrok w wyniku przestępstwa, które uległo wg PO w K. przedawnieniu” – tak stwierdza skazany we wniosku na k. 4 akt sprawy II Ako (...), załącznik do wniosku stanowi dokument z 2019 r.), zaś przywołany w zarządzeniu wniosek o wznowienie postępowania karnego został złożony w 2014 r.

Podsumowując, argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia, skonfrontowane ze wskazaną w nim podstawą prawną przekonują, że zarządzenie to zostało wydane przedwcześnie, bez uruchomienia procedury, która powinna poprzedzać odmowę przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.